บทสรุปผู้บริหาร (Exclusive Summary)
การจัดการความรู้
(Knowledge Management : KM)
ของ กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

.....

กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช.จต.) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการองค์ความรู้ขององค์กร เพื่อสร้างกระบวนการที่มุ่งส่งเสริมให้ กปช.จต. มีการพัฒนาไปสู่การเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้ (The leaning organization) โดยกำลังพลทุกคนในสังกัดมีโอกาสรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่าง ถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้ง พัฒนาความรู้ สามารถดำเนินการตามวิสัยทัศน์ และมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ การทำงานของกำลังพล ให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน

การจัดการความรู้กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้มีการดำเนินการ ประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติภารกิจได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และกำลังพลทั้งข้าราชการ ทหารกองประจำการ อาสาสมัครทหารพราน และลูกจ้าง ในสังกัดได้รับการส่งเสริมพัฒนาความรู้ความสามารถ มีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม ทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ ต่อประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือในระดับพื้นที่ประกอบด้วย พื้นที่ทางบกและทางทะเล ของจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

ผู้บัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด และผู้บริหารของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ซึ่งเป็นผู้นำและผู้บริหารด้านจัดการความรู้ขององค์กร มีความมุ่งมั่นที่จะให้ กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด มีบทบาทและหน้าที่ในด้านการรักษาอธิปไตย และ รักษาผลประโยชน์ของชาติโดยกระบวนการหลักที่สำคัญขององค์กรคือกระบวนการป้องกันชายแดนที่ได้ มีการจัดการ โดยกำหนดแนวทางการจัดการความรู้ที่สอดคล้องและเหมาะสมขององค์กร ดังนี้

1. เสริมสร้างการบรรลุวิสัยทัศน์และมุ่งเน้นปรับเปลี่ยนทัศนคติ ของกำลังพลให้เป็นผู้ที่มี การพัฒนาความรู้ความสามารถ ในการบริหารจัดการความรู้ มุ่งไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ สร้างวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นทุนทางปัญญา สามารถสร้างคุณค่าให้กับ กองทัพเรือ และกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ตลอดจนมีทักษะและทัศนคติที่ดีใน การเรียนรู้ร่วมกัน จนสามารถยกระดับความรู้ที่เกิดขึ้นเป็นคลังความรู้ขององค์กร

2. สนับสนุนให้หน่วยในสังกัดมีการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ รวมทั้งการนำองค์ความรู้ที่มี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ โดยมุ่งหวังให้เป็นการเรียนรู้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการ ปฏิบัติราชการ

3. สร้างระบบการจัดการความรู้ ให้เป็นเครื่องมือพัฒนากระบวนการหลัก (Core Process) และกระบวนการสนับสนุน (Support Process) ตามเกณฑ์การบริหารจัดการภาครัฐ อย่างสอดคล้องและต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมใหม่ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถ โดยมุ่งไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง

สำหรับตัวชี้วัดในการจัดการความรู้ของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราดนั้น ได้จัดทำไว้เป็นแนวทางเพื่อกำหนดวิธีการ ในการจัดการความรู้ของกองบัญชาการฯ และหน่วยขึ้นตรง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้าน 1) การพัฒนาศักยภาพของกำลังพล 2) การพัฒนาวิธีการปฏิบัติงานของหน่วย 3) การพัฒนาหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ 4) การพัฒนาของชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยกำหนดเป้าหมายว่าจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง ภายในปีงบประมาณ 2566 และจะมีกำลังพลที่เป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานรวมถึง ขยายความสำเร็จเพื่อใช้เป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานของกองทัพเรือ ทั้งนี้ได้สื่อสารการจัดการความรู้ โดยผ่านทางระบบสารสนเทศและการชี้แจงในวาระการประชุมสัมมนาของหน่วยขึ้นตรง หน่วยขึ้นควบคุมทางยุทธการ ผู้บริหารได้ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ในโอกาสการตรวจเยี่ยมหน่วย และได้กำหนดให้หน่วยในสังกัดมีการทบทวนและสรุปบทเรียนผลการดำเนินการตามวงรอบ 1 เดือน 3 เดือน 6 เดือน มีการจัดการอบรมโดยเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ตลอดจนส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้ทั้งในหน่วยและนอกหน่วย เพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญ นำมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้จัดทำกระบวนการวิเคราะห์ช่องว่างทางความรู้ (Knowledge Gap) ตามยุทธศาสตร์การจัดการความรู้กองทัพเรือปี พ.ศ.2561 - 2566 และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของกองทัพเรือและแผนปฏิบัติราชการของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด โดยมุ่งเน้นที่จะกระตุ้นกำลังพลของหน่วย ให้มีนวัตกรรมในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป้าหมายที่ระดับดีเลิศ (Excellence Award) ทั้งในระดับหน่วยขึ้นตรงและหน่วยควบคุมทางยุทธการ มีการจัดกิจกรรม/นิทรรศการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยกย่องชมเชยภายในหน่วยกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ซึ่งตั้งแต่ปีงบประมาณ 2561 ที่ผ่านมา การจัดการความรู้ของ กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้มุ่งเน้นไปที่ประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการ ประกอบด้วย ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด โดยมีผู้รับบริการส่วนใหญ่เป็นประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการทางบกและประชาชนในพื้นที่ปฏิบัติการทางทะเล รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องได้แก่ หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ หน่วยงานในระดับนโยบาย หรือหน่วยงานส่วนกลางตามกระบวนงานหลัก (Core Process) ตามเกณฑ์การบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award : **PMQA**) มีการติดตามผลลัพธ์และความพึงพอใจกับประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยได้ จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านกิจการพลเรือน

การกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ **การมีนวัตกรรมในระดับหน่วยขึ้นตรง หน่วยละอย่างน้อย 1 ผลงาน** และมีแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) โดยมุ่งเน้นองค์ความรู้ที่สำคัญ (Body of Knowledge) ที่บูรณาการการจัดการความรู้ การเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ โดยมีผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญด้าน การป้องกันประเทศในระดับนโยบาย ระดับยุทธศาสตร์ ระดับยุทธการ และระดับยุทธวิธี ที่มีประสบการณ์โดยตรง

เคยปฏิบัติงานในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราดมาเป็นเวลานานจนเกิดความชำนาญ มีการนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและความรู้ที่มาจากคลังความรู้ของหน่วยนำมาต่อยอดสร้างความรู้ นวัตกรรมใหม่ สามารถระดมความรู้นำมาจัดทำข้อมูล และถ่ายทอดความรู้ในระบบสารสนเทศทำให้เกิด ความรวดเร็วในการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์ เกิดผลสำฤทธิ์ในการปฏิบัติราชการของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด

กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด ได้จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้และคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้ในระดับกองบัญชาการฯ และกำหนดให้หน่วยในสังกัดแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ มีการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยที่รับผิดชอบดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสม มีการมุ่งเน้นการจัดการความรู้ในกระบวนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับกระบวนการหลัก (Core Process) ซึ่งประกอบด้วย

1. การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์
2. การรักษาอธิปไตยของชาติ (การป้องกันชายแดน)
3. การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติ
4. การเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน
5. การสร้างสัมพันธ์อันดีกับประเทศกัมพูชา
6. การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย

ผลลัพธ์ขององค์กร กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีขีดสมรรถนะสูง กำลังพลของหน่วยขึ้นตรงและควบคุมทางยุทธการ มีความเป็นมืออาชีพ มีนวัตกรรมในการปฏิบัติงานของหน่วยในสังกัดทุกหน่วย พื้นที่ตามแนวชายแดนที่เป็นพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพเรือ ภายใต้วิสัยทัศน์ของกองทัพเรือ **“การเป็นหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลที่มีบทบาทนำในภูมิภาค และเป็นเลิศในการบริหารจัดการ”** ด้วยเป้าหมายร่วมกันในการเป็น **“กองทัพเรือที่มีการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ”** อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นคงอย่างยั่งยืนและประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด มีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีตลอดจนในระดับประเทศมีความมั่นคงมั่งคั่งและยังยืน และสร้างคุณค่าให้สังคมเห็นว่า **กองทัพเรือจะเป็นกองทัพที่ประชาชนเชื่อมั่นและภาคภูมิใจ** ด้วยเจตนารมณ์ที่ว่า **“ทหารเรือจะอยู่เคียงข้าง ประชาชน”** ประชาชนมีความเชื่อมั่นและศรัทธาในกองทัพเรือและกองบัญชาการป้องกันชายแดน จันทบุรีและตราดต่อไป

.....

รายงานแนวปฏิบัติที่ดี
เรื่อง “การวิเคราะห์และพัฒนาวิธีการ ค้นหา เก็บกู้ ทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน”

ของ หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมกองทัพเรือ
และ หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดที่ 2 ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ

.....

1. ความสำคัญของผลงาน

ก. ความเป็นมา

1) อนุสัญญาออตตาวา

ประเทศไทย ได้ลงนามในอนุสัญญาออตตาวา ว่าด้วย *“การห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล”* เมื่อ ธ.ค.2540 ณ กรุงออตตาวา ประเทศแคนาดา และต่อมาได้ส่งมอบสัตยาบรรณสารแก่สหประชาชาติ เมื่อ พ.ย.2541 ส่งผลให้อนุสัญญามีผลบังคับใช้กับประเทศไทยเป็นต้นมา การสำรวจสนามทุ่นระเบิดในประเทศไทยโดยศูนย์ปฏิบัติการสำรวจ (Survey Action Center : SAC) ได้เริ่มดำเนินการใน พ.ค.2543 เสร็จสิ้นใน มิ.ย.2545 พบว่ามีพื้นที่ที่มีอันตรายจากทุ่นระเบิดที่เกิดจากภัยสงครามในอดีต รวม 24 จังหวัด (933 แห่ง) พื้นที่ประมาณ 2,556.7 ตารางกิโลเมตร มีชุมชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน 530 หมู่บ้าน ในจำนวนนี้เป็นหมู่บ้านตามแนวชายแดนไทย - กัมพูชา 297 หมู่บ้าน ซึ่งแต่เดิมนั้นการดำเนินการตามอนุสัญญาออตตาวาประเทศไทยจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 10 ปี นับแต่อนุสัญญาออตตาวามีผลบังคับใช้ โดยมอบหมายให้ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (Thailand Mine Action Center : TMAC) เป็นหน่วยรับผิดชอบ ควบคุมบังคับบัญชาการดำเนินการทั้งปวง

2) ศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (ศทช.ศบท.บก.ทท.)

ก) มีภารกิจในการวางแผน อำนวยการ ประสานงาน กำกับดูแลและดำเนินกิจการทั้งปวง เพื่อให้การดำเนินงานเรื่องทุ่นระเบิดเป็นไปตามอนุสัญญา ว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ปฏิบัติหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งควบคุมและกำกับดูแลการปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิด และสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดในสนาม ของหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม ศทช.ศบท.ฯ มีหน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 1 ถึง 4 (นปท. 1 - 4) เป็นหน่วยรอง ทำการค้นหา เก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิดในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย

ข) ศทช.ศบท.ฯ เริ่มดำเนินการสำรวจพื้นที่ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 ด้วยวิธีการสำรวจพื้นที่ ที่มีผลกระทบจากทุ่นระเบิดเรียกว่า “พื้นที่อันตราย (Dangerous Area :DA)” หลังจากนั้นจะปรับลดพื้นที่ DA ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยด้วยวิธีการกวาดล้าง (Clearance) ร้อยละ 100 ของพื้นที่ การดำเนินการจึงเป็นไปอย่างล่าช้า สิ้นเปลืองเวลาและทรัพยากรมาก ภายหลังจากปฏิบัติงานไปได้ระยะหนึ่งแล้ว พบว่าบางพื้นที่ไม่พบทุ่นระเบิด เพราะพื้นที่ DA เป็นพื้นที่กว้าง ๆ ที่ต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิดเท่านั้น (Suspect

Hazardous Area :SHA) ในปี พ.ศ.2550 ศทช.ศบท.ฯ จึงมอบหมายให้ นปท.1 - 4 สำรวจและปรับลดพื้นที่จาก DA ให้เหลือเป็น “พื้นที่สนามทุ่นระเบิด” ที่แท้จริง (Mine Field :MF) และในปี พ.ศ. 2550 ศทช.ศบท.ฯ ได้*ขอต่ออนุสัญญาฯ* ออกไปจนถึงปี พ.ศ.2561

ค) ในปี พ.ศ.2558 ศทช.ศบท.ฯ ได้นำวิธีการยกเลิกพื้นที่อันตรายต้องสงสัย (SHA) ด้วยวิธีการสำรวจตามหลักฐาน (Evidence Based Survey/EBS) มาใช้โดยมีหลักการคือปรับเปลี่ยนสถานะ “พื้นที่อันตรายที่ได้รับการยืนยัน (CHA)” ซึ่งกำหนดไว้เดิม ให้เป็นเพียง “พื้นที่อันตรายต้องสงสัย (SHA)” แล้ว กำหนดวิธีสำรวจตามหลักฐาน (EBS) มาใช้ หากพื้นที่อันตรายต้องสงสัยใดไม่มีหลักฐานที่ทำให้เชื่อได้ว่ามีทุ่นระเบิดในพื้นที่ จะประกาศยกเลิกพื้นที่ต้องสงสัยนั้น ให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย โดยในปี พ.ศ.2561 ประเทศไทยยังคงมีพื้นที่อันตรายต้องสงสัยอยู่ถึง 360 ตารางกิโลเมตร กระจายอยู่ใน 10 จังหวัด โดย ศทช.ศบท.ฯ ได้*ขอต่ออนุสัญญาฯ* ออกไปอีก 5 ปี และจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน พ.ศ. 2566 ตามมีวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยปลอดจากทุ่นระเบิดสังหารบุคคล พื้นที่ปลอดภัยจากทุ่นระเบิดถูกนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศ” มีเป้าหมายในปี พ.ศ.2566 คือ Landmine Free Thailand 2023 “ทุ่นระเบิดหมดไป ชาวไทยเป็นสุข”

3) กองบัญชาการป้องกันชายแดนจันทบุรีและตราด (กปช.จต.) /ศปก.ทร.

ก) ภารกิจ *ป้องกันชายแดน ไทย – กัมพูชา และรักษาความมั่นคงในพื้นที่ จ.จันทบุรี และ จ.ตราด ทั้งทางบก และทางทะเล ตั้งแต่ปัจจุบัน จนกว่าจะประกาศวันป้องกันประเทศ ตามแผนป้องกันประเทศเพื่อรักษาอธิปไตย และสถาปนาความมั่นคงตามแนวชายแดน ให้เกิดความสงบเรียบร้อยในพื้นที่รับผิดชอบ* และการเสริมความมั่นคงตามแนวชายแดน *ตามแผนการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติในระดับ พื้นที่ของ กปช.จต. ปี 61 – 64* โดยมี

ข) พันธกิจ 4 ประการ คือ

1) การเฝ้าตรวจและป้องกันชายแดน

2) การจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน

3) การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศกัมพูชา

4) การรักษาความมั่นคง

ค) กระบวนการหลัก (Core Process) 6 กระบวนการ

1) การพิทักษ์และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

2) การรักษาอธิปไตยของชาติ (การป้องกันชายแดน)

3) การคุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติ

4) การเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวชายแดน

5) การสร้างสัมพันธ์อันดีกับประเทศกัมพูชา

6) การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบสาธารณภัย

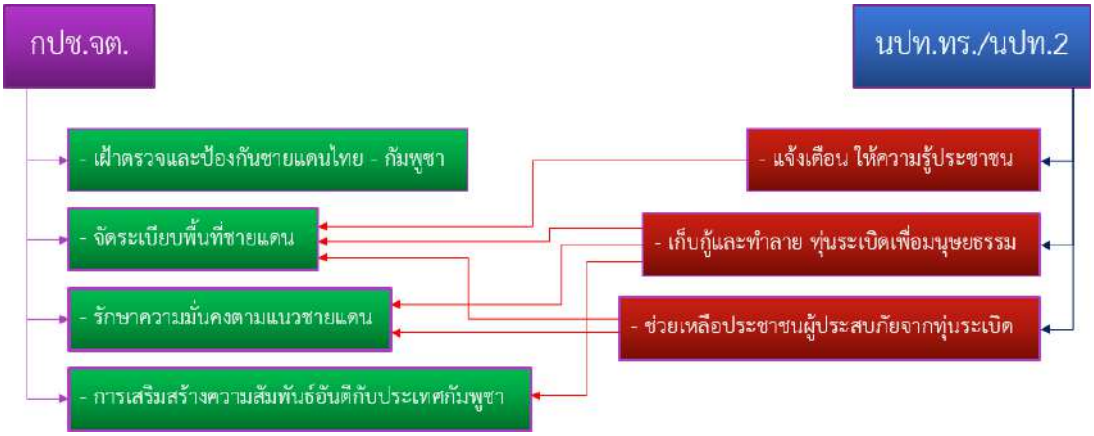

ภาพที่ 1 : เชื่อมโยงพันธกิจของ กปช.จต. กับ นปท.ทร./นปท.2

4) หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมกองทัพเรือ/หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 2 (นปท.ทร./นปท.2)

ก) ภารกิจ *"กวาดล้าง เก็บกู้ทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด (UXO) ในพื้นที่อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด (SHA) ใน จ.จันทบุรี และ จ.ตราด ให้หมดสิ้นภายใน 31 ตุลาคม 2566 ตามอนุสัญญาว่าด้วยการห้ามใช้ สะสม ผลิตและโอน และการทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล"* พื้นที่ รวม 409.1 ตารางกิโลเมตร ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543 จนปัจจุบัน (ก.ย.62) ยังเหลือพื้นที่ SHA อยู่ 48 ตารางกิโลเมตร (ร้อยละ 12) และพื้นที่อื่นที่ได้รับมอบหมายจาก กปช.จต. เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ ลดอันตรายจากทุ่นระเบิดซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต อันจะทำให้ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างเต็มที่และคุ้มค่า ตลอดจนการแจ้งเตือนข่าวสารเกี่ยวกับทุ่นระเบิด และการช่วยเหลือ เยี่ยมเยียนผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิด

ข) พันธกิจ

1) แจ้งเตือน ให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายจากทุ่นระเบิด

2) เก็บกู้ทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรม โดยการกวาดล้างทุ่นระเบิดและสรรพาวุธที่ยังไม่ระเบิด รวมถึงการส่งมอบพื้นที่ที่ได้กวาดล้างแล้ว

3) ทำลายทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ได้จากการเก็บกู้

4) ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากทุ่นระเบิดและการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน

5) สนับสนุนการเก็บกู้ทุ่นระเบิดให้กับหน่วยใน กปช.จต.

5) ความสำคัญในการค้นหา เก็บกู้ทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน

เนื่องจากการวางทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน วัตถุประสงค์เพื่อ ป้องกันการรื้นถอนและเบี่ยงเบนความคิดของฝ่ายตรงข้ามให้คิดถึงความไม่น่าจะเป็น หรือ คาดไม่ถึงเพื่อทำลายขวัญ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตรวจค้นทุกนายควรมีความละเอียดรอบคอบในการทำงานให้มาก อย่ามองข้ามสิ่งเล็กๆ น้อยๆ พึงระลึกอยู่เสมอว่าสิ่งที่เครื่องตรวจจับโลหะที่มีเสียงดังเป็นทุ่นระเบิด และปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐานการปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (NMAS) โดยเฉพาะควรสังเกตด้วยสายตา ในพื้นที่ปฏิบัติงานโดยพิจารณาถึงสิ่งที่บ่งชี้ถึงอันตรายจากทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด เช่นการดัดแปลงพื้นที่ ลวดสะดุด สายไฟ การยุบตัวของดิน หลุม เนิน บรรจุภัณฑ์ ซากสัตว์ และอื่นๆ

6) กระบวนการ/วิธีการดำเนินงานในอดีต(บทเรียนที่ผ่านมา)

6.1 เมื่อ ๑๖ ธ.ค.๖๔ นปท.๒ ได้มอบภารกิจให้ชุดตรวจค้น/พิสูจน์ทราบทุ่นระเบิดที่ ๓ นปท.๒ จัดชุดปฏิบัติการเก็บกู้ทุ่นระเบิดฯ ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่อันตรายฯ CHA 268-03/07 บ้านสะพานหิน ต.แหลมกลัด อ.เมืองตราด จว.ต.ร. โดยมีกำลังพล จำนวน ๓ นายเข้าดำเนินการสำรวจทางเทคนิค และเก็บกู้ทุ่นระเบิดทางด้านทิศตะวันออกของพื้นที่ ระหว่างปฏิบัติงาน รอง หน.ชุดตรวจคัน/พิสูจน์ทราบทุ่นระเบิดที่ ๓ ทำการพิสูจน์ทราบทุ่นระเบิด ที่ปรากฏสัญญาณเสียงดังขึ้นที่หัวจานเครื่องตรวจค้นฯทำให้เข้าใจว่าเป็นตำแหน่งของทุ่นระเบิดที่ตกค้างในพื้นที่ จึงได้วางเครื่องหมายป้ายสามเหลี่ยมขึ้นบอกตำแหน่งและสั่งการให้ จนท.ตรวจค้น/พิสูจน์ทราบทุ่นระเบิด เข้าทำการพิสูจน์ทราบโดยใช้ของแหลมแทงสอบ ซึ่งทุ่นระเบิดวางทับซ้อนและใกล้กับเศษโลหะจำนวนมากที่อยู่บนพื้นดิน ทำให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างการพิสูจน์ทราบ เมื่อใช้ของแหลมแทงสอบลึกลงไปเรื่อยๆ ทุ่นระเบิดจึงเกิดการระเบิดขึ้นทำให้ จนท.ตรวจค้นฯ ได้รับบาดเจ็บ

6.2 จากการวิเคราะห์สาเหตุการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าว เนื่องจากทุ่นระเบิดที่ตรวจพบเป็นทุ่นระเบิดสังหารบุคคลชนิดระเบิดอยู่กับที่ PMN อุบัติเหตุที่เกิดอยู่ในขั้นตอนการใช้ของแหลมพิสูจน์ทราบ แต่ทุ่นระเบิดถูกวางทับซ้อนใกล้กับเศษโลหะที่มีเป็นจำนวนมาก จึงทำให้เกิดความเข้าใจผิดขณะใช้เครื่องตรวจคันฯ และวางเครื่องหมายป้ายสามเหลี่ยมขึ้นบอกตำแหน่งทุ่นระเบิด

ในอดีตที่ผ่านมามีการตรวจพบทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน จากการตั้งใจของมนุษย์และผิดรูปแบบจากธรรมชาติที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา ทำให้การเก็บกู้เป็นไปด้วยความยากลำบาก มีอันตรายสูงต่อการค้นหาและเก็บกู้ทุ่นระเบิด

การวางทับซ้อนผิดรูปแบบจากการตั้งใจของมนุษย์

1. วางตะแคงเพื่อป้องกันการเก็บกู้
2. วางคว่ำเอาแป้นรับแรงกดลงดิน
3. วางทับซ้อนกับแป้นรับแรงกดลงดิน
4. การนำไม้หรือหินวางทับแป้นรับแรงกดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิด

การวางผิดรูปแบบจากธรรมชาติ

1. ทุ่นระเบิดถูกรากไม้กดทับ
2. ถูกไฟไหม้จนผิดรูปแบบ
3. การลื่นไหล ของหน้าดินจากฤดูฝน ทำให้ทุ่นระเบิดหลุดออกจากแนวการวาง

7) วัตถุประสงค์ของวิธี หรือแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

วัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์การปฏิบัติงานในพื้นที่อันตราย เพื่อพัฒนาศักยภาพของกำลังพลให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัย จากผู้มีคุณสมบัติที่มีทักษะในการพิสูจน์ทราบทุ่นระเบิดสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานทุ่นระเบิด โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการเก็บกู้ทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน จะต้องดำเนินการทุกขั้นตอนอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปก็ต่อเมื่อได้เสร็จสิ้นขั้นตอนก่อนหน้าแล้วเท่านั้น ทั้งนี้จะต้องยึดถือมาตรฐานการปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (NMAS) เป็นหลัก เพื่อให้บุคคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความปลอดภัยสูงสุดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ

เป้าหมาย

<u>ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ</u>

1. พัฒนาศักยภาพกำลังพลของ นปท.ทร.ฯ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ

2. พัฒนาการปฏิบัติงานของ นปท.ทร.ฯโดยการจัดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ก่อนออกปฏิบัติงาน

3. พัฒนาศักยภาพขององค์กรในการปฏิบัติงานทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมให้เป็นมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ โดยการกวาดล้างทุ่นระเบิดให้หมดไปจากพื้นที่ จว.จันทบุรี และ จว.ตราด ตามแผนของ ศทช.ศบท.บก.ทท. และเป็นไปตามอนุสัญญาว่าด้วย การห้ามใช้สะสมผลิตและโอนและทำลายทุ่นระเบิดสังหารบุคคล ที่ประเทศไทยได้ลงนาม เมื่อ ธ.ค.40 ให้เสร็จสิ้นภายในปี งป.66

<u>ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ</u>

ประชาชนในพื้นที่มีความปลอดภัยในชีวิตประจำวันจากทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด สามารถประกอบอาชีพได้อย่างปลอดภัยใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างคุ้มค่าและเต็มประสิทธิภาพ

เกิดความมั่นคงตามแนวชายแดน จว.จันทบุรี และ จว.ตราด นำไปสู้การพัฒนาพื้นที่ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมต่อไปในอนาคต

2. ลำดับขั้นตอนการดำเนินการของแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศ

แนวทางการปฏิบัติการค้นหา เก็บกู้ทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน

ก. แนวทางการปฏิบัติการค้นหา

1.การปฏิบัติการค้นหาทุ่นระเบิด

เจ้าหน้าที่ตรวจค้นทุ่นระเบิดที่ทำการกวาดล้างทุ่นระเบิดด้วยมือต้องรับผิดชอบต่อการกวาดล้างทุ่นระเบิดในเลนที่กว้างหนึ่งเมตรโดยการใช้วิธีหนึ่งหรือหลายวิธีผสมผสานกันดังต่อไปนี้:

ก. เครื่องตรวจโลหะ

ข. การแทงสอบ

ค. การขุด

2. การใช้เครื่องตรวจโลหะ

ก่อนการใช้งาน ให้ตรวจสอบเครื่องตรวจโลหะก่อนเพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าเครื่องจะสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ให้นำเครื่องตรวจโลหะมาใช้เพื่อตรวจสอบในหลุมทดสอบ ที่ระยะความลึกขั้นต่ำ 15 เซนติเมตร และการตรวจค้นด้วยเครื่องตรวจโลหะต้องดำเนินการในระยะไม่เกิน 50 เซนติเมตร ไปทางด้านหน้าของไม้กำหนดขอบเขตแสดงจุดเริ่มต้น (base stick) โดยตรวจสอบให้แน่ใจว่าพื้นที่ได้รับการตรวจสอบอย่างน้อยสองครั้ง กระบวนการตรวจด้วยเครื่องตรวจโลหะต้องดำเนินการบนพื้นที่ทับซ้อนกันเพื่อให้แน่ใจได้ว่าระยะของการเคลื่อนที่ไปด้านหน้าน้อยกว่าระยะที่ตรวจค้นด้วยเครื่องตรวจโลหะอย่างน้อย 10 เซนติเมตร ดังนั้นจึงจะมีระยะส่วนต่างที่ปลอดภัยอย่างน้อย 10 เซนติเมตร ความไวในการตรวจจับของเครื่องตรวจโลหะต้องได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอให้แน่ใจว่าเครื่องจะสามารถตรวจพื้นที่ได้ในระดับความลึกที่กำหนดไว้

3. สัญญาณของเครื่องค้นหาทุ่นระเบิด การแยกและการทำเครื่องหมาย

ก่อนทำการตรวจสอบสัญญาณของเครื่องค้นหาทุ่นระเบิด ตำแหน่งที่ชัดเจนของสัญญาณต้องถูกระบุและทำเครื่องหมายไว้ก่อน ห้ามนำสิ่งใดไปวางไว้ในพื้นที่ของสัญญาณของเครื่องค้นหา ทุ่นระเบิด นำเครื่องหมายสัญญาณไปวางหน้าจุดที่ใกล้ที่สุดของสัญญาณหรืออาจใช้เครื่องหมายแยกเพื่อทำเครื่องหมายความแรงของสัญญาณ ห้ามทำเครื่องหมายด้านหลังสัญญาณนับจากจุดนี้ แต่ถ้าเห็นว่าจำเป็น ให้เคลื่อนที่เข้าไปจากพื้นที่ที่ถูกกวาดล้างทุ่นระเบิดแล้วจากอีกด้านหนึ่ง ให้ระมัดระวังเป็นพิเศษ ในขณะที่ใช้เครื่องหมายเหล่านี้เพื่อตรวจสอบให้แน่ใจว่าเครื่องหมายจะถูกนำไปวางไว้อย่างระมัดระวังด้านนอกพื้นที่สัญญาณ

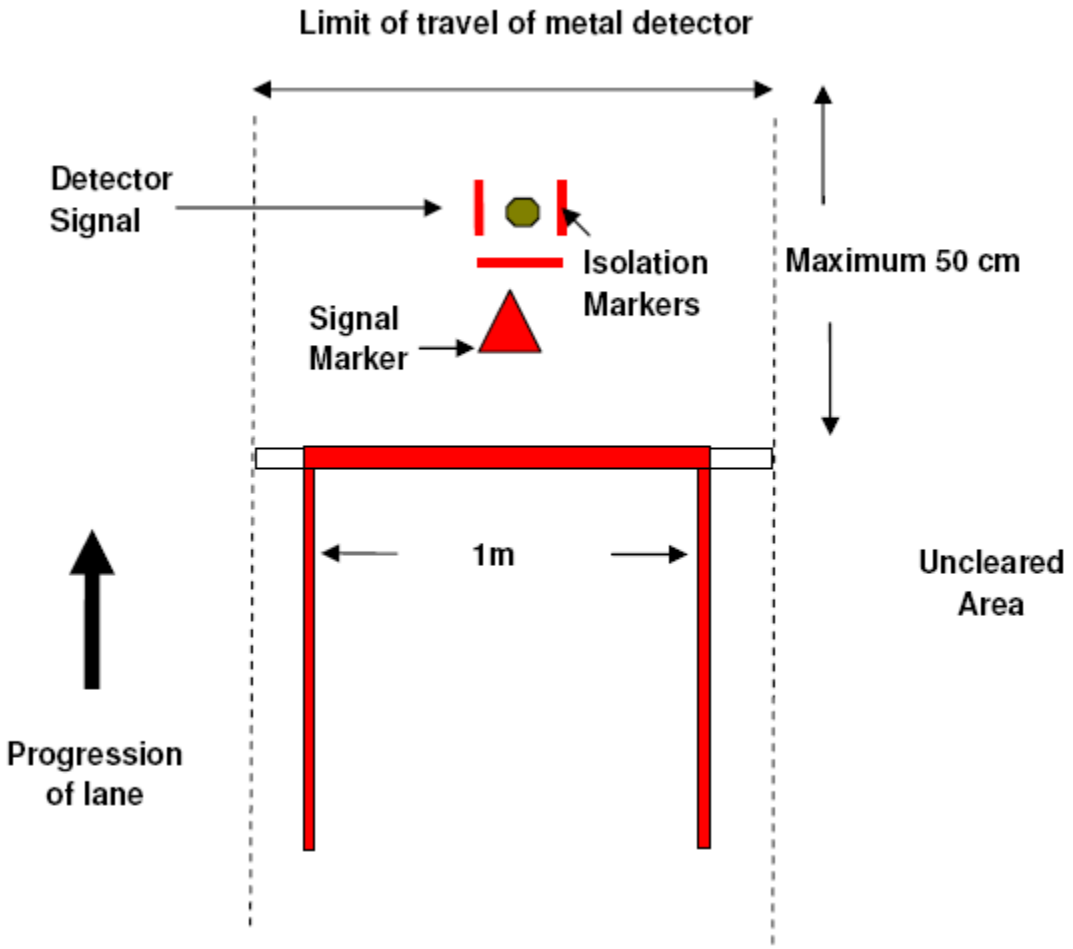

รูป การทำเครื่องหมายสัญญาณของเครื่องค้นหาทุ่นระเบิด

4. การแทงสอบและการขุด

เมื่อได้ระบุตำแหน่งที่ชัดเจนของสัญญาณโดยการใช้เครื่องตรวจโลหะแล้ว ต้องดำเนินการตรวจหาแหล่งที่มาของสัญญาณเพื่อระบุแหล่งดังกล่าว ซึ่งกระทำโดยการแทงสอบและหรือการขุดดังต่อไปนี้/:

ก .การแทงสอบต้องเริ่มที่ระยะอย่างน้อย 10 เซนติเมตร ทางด้านหลังจากจุดที่ใกล้กับสัญญาณมากที่สุดและตามความกว้างที่กำหนดซึ่งขึ้นอยู่กับขนาดของสัญญาณ การแทงสอบต้องกระทำที่มุม 30 องศา และช่วงระยะ 2.5 เซนติเมตร เป็นอย่างต่ำ ต้องใช้อุปกรณ์แทงสอบด้วยการเคลื่อนที่ที่สม่ำเสมอ โดยหลีกเลี่ยงการใช้แรงมากเกินไปหรือการทิ่ม ความลึกของการแทงสอบขึ้นอยู่กับสภาพของพื้นที่ ความลึกของการค้นหาและรูปแบบของ

เครื่องมือ ถ้าไม่สามารถทำการแทงสอบจากผิวดินไปยังระดับความลึกของการตรวจค้นที่กำหนดได้ ให้ทำการขุดเพียงระดับหนึ่งเพื่อที่จะสามารถไปถึงระดับความลึกสำหรับการแทงสอบที่ได้กำหนดไว้ การแทงสอบอาจแทนที่ด้วยการขุดเท่านั้น สำหรับพื้นที่แข็งซึ่งเป็นผลมาจากสภาพอากาศที่แห้งจัด สามารถใช้น้ำเพื่อทำให้ดินนุ่มขึ้นก่อน (การขุดดิน) เริ่มทำการแทงสอบ

ข .การขุด แหล่งที่มาของสัญญาณ ให้ขุดหลุมที/จะถูกนำมาใช้เพื่อเปิดเผยลักษณะ (การขุดดิน) ระยะห่างอย่างน้อย 10 เซนติเมตร ทางด้านหลังจุดที่ใกล้กับสัญญาณมากที่สุดที่ความลึกอย่างน้อย 20 เซนติเมตร ให้ใช้เกรียง ค่อยๆ (หรือเครื่องมือที่คล้ายกัน)ตักดินออกจากตำแหน่งของแหล่งที่มาของสัญญาณ หลีกเลี่ยงการใช้แรงกดมากเกินไปและการเคลื่อนที่ฉับพลันขณะใช้เกรียง สามารถใช้เครื่องมือแทงสอบร่วมกับกระบวนการขุด

ถ้าหาวัตถุไม่พบหลังจากใช้เครื่องมือแทงสอบและ หรือการขุดไปที่ระดับ/ความลึกที่กำหนดแล้ว หัวหน้าชุดจะตัดสินใจว่าการตรวจสอบเพิ่มเติมมีความจำเป็นหรือไม่

5.การปฏิบัติเมื่อตรวจพบทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน

เจ้าหน้าที่ตรวจค้นทุ่นระเบิดต้องหยุดกิจกรรมการกวาดล้างทุ่นระเบิด นำเครื่องหมายระบุทุ่นระเบิดไปวางที่ระยะอย่างน้อย 10 เซนติเมตร ด้านหน้าทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อนและแจ้งให้หัวหน้าทราบผ่านทางสายการบังคับบัญชา ชุดทำลายวัตถุระเบิดเข้าทำการพิสูจน์ทราบเพื่อหาข้อตกลงใจในการเก็บกู้

วิธีที่ 1

ให้เปิดหลุมใต้ตัวทุ่นระเบิดให้ลึกกว่าปกติ หลังจากนั้นให้ทำการเปิดดินบริเวณด้านข้างของทุ่นระเบิดทั้งสองข้างให้เป็นอิสระหลังจากนั้นให้ใช้น้ำฉีดบริเวณที่ดินที่กลบทับแป้นรับแรงกดของทุ่นระเบิดให้เกิดความอ่อนตัวของดิน วัตถุประสงค์เพื่อให้ทุ่นระเบิดเกิดการคลายตัวและหล่นลงมาด้านล่าง

วิธีที่ 2

ในกรณีที่เราราดน้ำแล้ว (ตามวิธีที่ 1) ทุ่นระเบิดยังไม่หล่นลงมาให้ทำการตีล้อมรอบทุ่นระเบิด ติดป้ายแจ้งเตือน หลังจากนั้นให้ใช้น้ำราดซ้ำอีกครั้งให้มากกว่าเดิม แล้วทิ้งไว้เพื่อรอการปฏิบัติในวันต่อไปหากยังไม่หล่นลงมาให้ขออนุมัติทำลาย ณ ที่ว่าง ต่อไป.

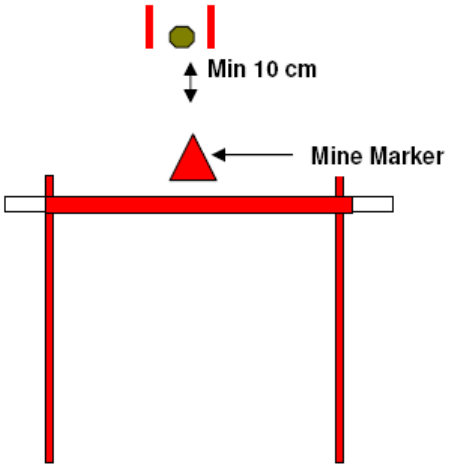

รูป การทำเครื่องหมายทุ่นระเบิดสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิดที่ถูกตรวจพบ/

ข. แนวทางการเก็บกู้ระเบิดที่วางทับซ้อนด้วยวิธีใช้เชือกดึง (Remote)

การเก็บกู้ทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด (UXO) หลังจากเจ้าหน้าที่ตรวจค้น ตรวจพบว่าทุ่นระเบิดหรือ สรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด (UXO) ที่วางในลักษณะผิดปกติวางทับซ้อน ให้แจ้งหัวหน้าชุดปฏิบัติเพื่อทำการพิสูจน์ทราบหาข้อตกลงใจในการเก็บกู้ เมื่อหัวหน้าชุดวิเคราะห์แล้วไม่สามารถเก็บกู้ได้ เนื่องจากการวางทับซ้อบผิดรูปแบบ แต่มีความจำเป็นที่จะต้องนำทุ่นระเบิดหรือสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด(UXO) ออกจากพื้นที่เพื่อปฏิบัติงานต่อไป ในกรณีเช่นนี้สามารถเก็บกู้ออกจากพื้นที่ปฏิบัติการได้ด้วยการใช้เชือกดึง (Remote) ให้ดำเนินการดังนี้

อุปกรณ์ที่ต้องจัดเตรียม

1. เชือกที่ทนต่อแรงดึง ความยาวประมาณ 50 - 100 เมตร (ขนาดตามความเหมาะสมกับทุ่นระเบิด/UXO ที่จะดึง
2. สมอบก
3. รอก/สแนบริ่ง
4. โยทะกา

ขั้นตอนในการปฏิบัติ

1. ให้พิสูจน์ทราบว่าเป็นทุ่นระเบิด/UXO ชนิดใด การทำงานแบบไหน ระบบใด
2. ตอกหลักสมอบกหรือเลือกต้นไม้ในภูมิประเทศที่มีความแข็งแรงทนต่อแรงดึง การตอกสมอบกให้ตอกทิศทางตรงข้าม หรือทางด้านซ้าย หรือทางด้านขวาของทุ่นระเบิด/UXO
3. นำเชือกมาประกอบใส่กับรอก/สแนบริ่ง นำรอก/สแนบริ่งมาผูกกับสมอบกหรือต้นไม้ในภูมิประเทศ นำปลายเชือกมาผูกกับโยทะกา นำโยธะกาการเกี่ยวกับทุ่นระเบิด (ควรทำด้วยความระมัดระวังหรือเบาที่สุด)
4. ถอยออกมาจากทุ่นระเบิด/UXO มายังที่กำบังหรือในระยะปลอดภัยเสร็จแล้วให้ดึงเชือก
5. ให้รอประมาณ ๕ นาที (ทุ่นระเบิดสังหารบุคคล) หรือ ๓๐ นาที (ทุ่นระเบิดดักรถถัง/UXO) จึงเข้าไปเก็บกู้ออกจากพื้นที่

<u>ข้อควรระวัง</u>

อย่าดึงทุ่นระเบิด/UXO เข้าหาตัวผู้ปฏิบัติงานโดยเด็ดขาด

3. ผลการดำเนินการ

1) กำลังพลของ นปท.ทร./นปท.๒ มีการแบ่งปันความรู้จากการปฏิบัติงาน (OPL) พัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

2) มีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ มีการวางแผนในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด (UXO) มีการวิเคราะห์ก่อนการปฏิบัติงานตลอดจนสรุปผลการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้เป็นข้อมูลต่อการปฏิบัติงานภายหลัง

3) ทำให้กำลังพลที่มาผลัดเปลี่ยนการปฏิบัติงานใหม่ สามารถปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ (NMAS) ได้ในเวลาอันรวดเร็ว

4) มีระบบพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาในการปฏิบัติงานในการแลกเปลี่ยนความรู้ในการปฏิบัติงาน

5) มีการสร้างควาวมรู้ การแบ่งปันความรู้และการจัดการความรู้เป็นระบบด้วยการจัดทำคู่มือในการปฏิบัติงาน ตลอดจนใช้สื่อข้อมูลทางโซเชียลในการเผยแพระความรู้

6) มีการถอดประสบการณ์และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ เพื่อนำมาฝึก/อบรมให้กับกำลังพลที่มาผลัดเปลี่ยนตามวงรอบปี งบประมาณ

4. บทเรียนที่ได้รับ (Lesson Learned)

ก. นำบทเรียนความรู้ที่ได้รับจากการปฏิบัติงานในอดีตที่ผ่านมา มาทบทวนถึงสาเหตุ และปัญหาข้อขัดข้องเพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงให้เป็นมาตรฐานสากล ในการปฏิบัติงานในพื้นที่อันตราย

ข. การจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับทุ่นระเบิดที่ไม่เป็นแบบตามมาตรฐาน (แบบแสวงเครื่อง) เป็นเรื่องสำคัญ เพราะความรู้ที่ได้มาจากการฝึก/อบรมนั้นเป็นเพียงทฤษฎีตามแบบมาตรฐานหรือแบบที่ได้มีการจดบันทึกเอาไว้แล้ว แต่บางครั้งการปฏิบัติงานจริงในภาวะขาดแคลน จำเป็นต้องหาสิ่งของหรืออุปกรณ์ที่มีในขณะนั้นมาใช้ ซึ่งอาจจะไม่ได้เป็นไปตามแบบ มาตรฐานที่รู้จักทุกครั้งไป ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่สำรวจฯ ตรวจพบทุ่นระเบิดดังกล่าวจำเป็นต้องจดบันทึก รูปแบบของทุ่นระเบิด วิธีการวางและวิธีการเก็บกู้ไว้เป็นหลักฐานภายหลังด้วย

ค. ตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี กำหนดให้ปี 62 - 63 จะต้องสำรวจพื้นที่อันตรายต้องสงสัยฯ ให้ครบทั้ง 73.59 ตารางกิโลเมตร นั้น เป็นเรื่องยากเนื่องจากเจ้าหน้าที่ชุดสำรวจฯ มีจำนวนจำกัด แต่ในขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ส่วนอื่น ๆ ก็ยังไม่ได้มีภาระงานในการปฏิบัติอย่างเต็มที่ ทำให้ต้องสูญเสียความสามารถในการปฏิบัติงานไป จึงควรฝึก/อบรมให้เจ้าหน้าที่ประจำส่วนต่าง ๆ มีความสามารถเพิ่มเติมในการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิคและการสำรวจทางเทคนิคเพิ่มเติม เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับเจ้าหน้าที่ชุดสำรวจฯ ด้วยอีกช่องทางหนึ่ง

๑๐. ปัจจัยความสำเร็จ

ก. กำลังพลทุกนายในหน่วยงาน เกิดความมั่นใจ ได้รับความรู้ ประสบการณ์ และเทคนิคต่างๆ ในการปฏิบัติงานในพื้นที่อันตราย และนำไปพัฒนาปรับปรุงเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับกำลังพลที่มาปฏิบัติราชการใหม่มีความรู้ในการปฏิบัติงาน ลดอุบัติเหตุและความสูญเสียจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทุ่นระเบิดและสรรพาวุธระเบิดที่ยังไม่ระเบิด

ข. กำลังพลทุกคนในหน่วยงานได้แบ่งปันประสบการณ์ ความรู้ และเทคนิคต่าง ๆ ของตนเองให้แก่ส่วนรวมทั้งในหน้าที่ความรับผิดชอบหลัก และงานที่ดำเนินการเป็นส่วนรวม

ค. ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ความสนใจในรายละเอียดของเนื้องาน จัดให้มีการประชุมก่อนปฏิบัติงาน (Brief) เพื่อให้กำลังพลทุกนายรับทราบถึงภารกิจ ข้อจำกัด รวมถึงการสรุปและวิจารณ์การปฏิบัติงาน (After Action Review) เพื่อรับทราบปัญหา ข้อขัดข้องและแนวทางการแก้ไข อันจะทำให้เกิดการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้นด้วย

ง. การจัดตั้งเครือข่ายข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทุ่นระเบิด เพื่อสนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับทุ่นระเบิดในทันทีเมื่อตรวจพบทุ่นระเบิดชนิดใหม่ ๆ หรือที่ไม่รู้จัก รวมถึงการวิเคราะห์วิธีการทำงาน การจุดระเบิดหรืออันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ได้

จ. กำลังพลที่มาปฏิบัติงานทุกนายต้องผ่านการฝึก/อบรมการปฏิบัติงานเกี่ยวกับทุ่นระเบิดของ ศทช.ฯ แต่หากการผลัดเปลี่ยนกำลังผู้มาปฏิบัติราชการชายแดนนั้น ไม่ตรงกับห้วงการเปิดการฝึก/อบรม ของ ศทช.ฯ ซึ่งจะดำเนินการในช่วงไตรมาศที่ 1 และ 2 ของปี นปท.ทร.ฯ จะต้องเปิดการฝึก/อบรมฯ ของหน่วยเอง (Unit School) เพื่อให้กำลังพลที่มาปฏิบัติราชการใหม่นั้น มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้

7. การเผยแพร่ / การได้รับการยอมรับ / รางวัลที่ได้รับ

ก. การเผยแพร่

1) ระบบ Line ประสานงานของ ศทช.ศบท.ฯ เป็นระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุ่นระเบิดระหว่างแต่ละ นปท.ฯ ส่วนบริหาร ส่วนราชการและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) ระบบ Line ประสานงานของ นปท.ทร./นปท.2 เป็นระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทุ่นระเบิดระหว่างชุดปฏิบัติงานของ นทป.ทร.ฯ และส่วนบริหาร

ข. การได้รับการยอมรับ

1) การ QA/QC แบบมีส่วนร่วม ได้แก่ การตรวจสอบและประเมินผล การประกันคุณภาพและการควบคุมคุณภาพ ที่ใช้ในการตรวจสอบและประเมินผลเฉพาะพื้นที่อันตรายต้องสงสัยฯ (SHA) ที่จะดำเนินการยกเลิกให้เป็นพื้นที่ปลอดภัย ด้วยการสำรวจตามหลักฐาน (EBS) โดยจะต้องเชิญผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ชุมชน ผู้ใช้พื้นที่ เจ้าของพื้นที่ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมประชุมชี้แจงและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการ QA/QC ด้วยอย่างน้อยจำนวน 1 ครั้งในแต่ละพื้นที่ฯ ซึ่งในแต่ละครั้งจะเชิญผู้แทนของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ เข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย

2) การขอรับการสนับสนุนในการเก็บกู้ทุ่นระเบิดจากส่วนราชการในพื้นที่

ก) การค้นหาวัตถุระเบิดและการตรวจสอบพื้นที่ เพื่อสนับสนุนกองอำนวยการถวายความปลอดภัยให้กับพระบรมวงศานุวงศ์ที่มาปฏิบัติพระราชกรณียกิจในพื้นที่ จ.จันทบุรี และ จ.ตราด

ข) การเก็บกู้และทำลายทุ่นระเบิดบริเวณพื้นที่อื่น ๆ นอกเหนือจากพื้นที่อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด เมื่อได้รับการประสาน/แจ้งเตือนจากหน่วยงานหรือประชาชนในพื้นที่

4) การเข้าร่วมปฏิบัติงานในการสำรวจที่ไม่ใช่ทางเทคนิค ขององค์การช่วยเหลือประชาชนชาวนอร์เวย์ (NPA) ในพื้นที่รับผิดชอบของ นปท.ทร.ฯ ตามที่ นปท.ทร.ฯ มอบหมาย

ค. รางวัลที่ได้รับ

1) ประกาศเกียรติคุณจากโรงเรียนในพื้นที่ในการให้การสนับสนุนกิจกรรมวันเด็กแห่งชาติ ในการจัดนิทรรศการ การสาธิตการปฏิบัติงานการเก็บกู้ทุ่นระเบิด

2) ประกาศนียบัตรผ่านการประเมินระดับปฏิบัติการตามมาตรฐานการปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ และได้รับอนุญาตให้สามารถดำเนินการกิจกรรมด้านการปฏิบัติการทุ่นระเบิดเพื่อมนุษยธรรมในราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2563 ของศูนย์ปฏิบัติการทุ่นระเบิดแห่งชาติ

.....

น.ท. จตุพร ทรงทิมไทย หน.ส่วนแผนฯ (15 มี.ค.65)

องค์ความรู้สนับสนุนแบบรายงานแนวปฏิบัติที่ดี

- ระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) นปท.2 / นปท.ทร. พ.ศ.2565
- มาตรฐานการปฏิบัติงานทุ่นระเบิดแห่งชาติ (NMAS)
- คู่มือทุ่นระเบิดในพื้นที่ จ.จันทบุรี และ จ.ตราด

 การฝึกอบรมแบบ Unit School ก่อนการปฏิบัติงาน (ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ)

☐ การประชุมก่อนออกปฏิบัติงาน (Brief) และประชุมสรุปภายหลังปฏิบัติงาน (AAR)

การสร้างเครือข่ายการแจ้งเตือนภัยจากทุ่นระเบิด

- การอบรมประชาชนเครือข่ายแจ้งเตือนภัย
- เครือข่ายแจ้งเตือนภัยผ่าน Application LINE (ภายนอก / ภายใน / ประชาชน)

15:35
50%
ศจร.บ้านผักกาด(21)
วันนี้ ..ได้รับการประสานงานจากหน่วยทุ่น ระเบิดแล้วครับ. ถ้าจะทำการเก็บกู้เมื่อไหร่เจ้า หน้าที่จะประสาน กับ ผู้ใหญ่บ้านอีกทีครับ..
20:06
ช่วงเช้าผมได้เข้าไปตรวจสอบที่ ที่มีวัตถุ ระเบิดด้วยตัวเอง ตามที่ลูกบ้านแจ้งไว้แล้ว ครับผม.
20:08
แล้วยังมีลูกบ้านแจ้งว่าได้พบวัตระเบิดอีก หนึ่งจุด เป็นระเบิดรถถัง ชนิด TM - 46 ที่ ผลิตมาจากสหภาพโซเวียต
20:22
21:12

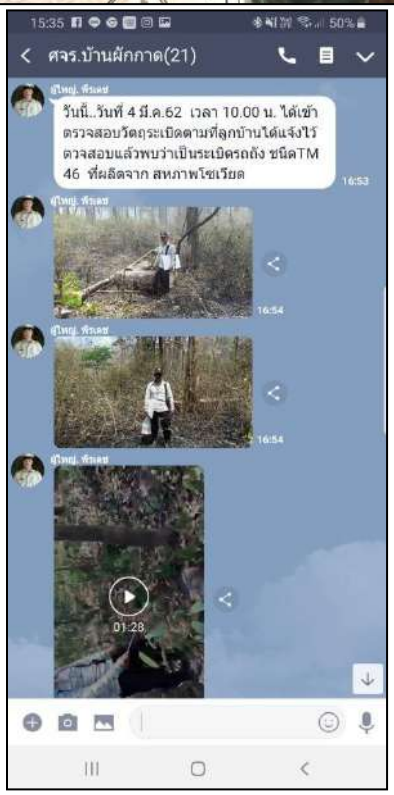
15:35
50%
ศจร.บ้านผักกาด(21)
วันนี้..วันที่ 4 มี.ค.62 เวลา 10.00 น. ได้เข้า ตรวจสอบวัตถุระเบิดตามที่ลูกบ้านได้แจ้งไว้ ตวจสอบแล้วพบว่าเป็นระเบิดรถถัง ชนิดTM 46 ที่ผลิตจาก สหภาพโซเวียต
16:53
16:54
16:54
01:28

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR)

หน่วยงาน : นปททร./นปท.2

เรียน	ผบ.นปท.ทร.			
ชื่องาน	การปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด SHA จว.จันทบุรี		**AAR ครั้งที่**	1
วัน/เวลาที่เริ่มปฏิบัติงาน	070600 พ.ย.65	**วัน/เวลาที่สิ้นสุดการปฏิบัติงาน**	031700 มี.ค.65	
วันที่ทำ AAR	06 มี.ค.65	**เวลาเริ่ม-สิ้นสุด**	1300 - 1700	
ผู้ร่วมAAR	น.อ.ชัยวัฒน์ สุวรรณสุทธิ์			
	น.ท.จตุพร ทรงทิมไทย			
	ร.อ.รณฤทธิ์ ศรีสถิตย์			
	ร.อ.สิงหา แก้วคำชาติ			
	ร.ท.โอภาส หล้าแหล่ง			
	ร.ท.บำเพ็ญ รัตนวิจิตร์			

เป้าหมายของงาน

สรุปผลงาน ปัญหา ข้อขัดข้อง ในการปรับลดพื้นที่ด้วยวิธีการสำรวจทางหลักฐาน (EBS) จ านวน 5 พื้นที่ อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิด อ.เมือง จ.ตราด

ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)

ชุดปฏิบัติการ (ชุดส ารวจ) ที่ 1 - 3 ปรับลดพื้นที่อันตรายต้องสงสัยในพื้นที่ อ.บ่อไร่ จ.ตราด จ านวน 5 พื้นที่ ได้แก่ SHA 276-02/01, SHA 297-01/01, SHA 311-01/01, SHA 311-02/01, SHA 311-03/01 สามารถประกาศยกเลิกพื้นที่ได้จ านวน 19,985,780 ตร.ม. จึงได้ด าเนินการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพโดยคณะตรวจสอบ ฯ (QA) ของ นปท.ทร. ให้เป็นไปตามมาตรฐานและเกิดความมั่นใจในพื้นที่ที่จะยกเลิก ซึ่งจากการตรวจสอบแล้วการ

ด าเนินการเป็นไปตามหลักการ สามารถยกเลิกพื้นที่อันตรายต้องสงสัยว่ามีทุ่นระเบิดได้

งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี

1. การจัดชุดปฏิบัติงานใหม่ให้เหมาะสม ท าให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. ผลการปรับลดพื้นที่ สามารถยกเลิกพื้นที่อันตรายต้องสงสัยฯ ได้เกินเป้าหมายประมาณร้อยละ 4 (เป้าหมาย 19.1 ล้าน ตร.ม. ท าได้ 19.9 ล้าน ตร.ม.)
3. เจ้าหน้าที่ปลอดภัย ไม่เกิดอันตรายในการเก็บกู้ เนื่องจากทราบขั้นตอนในการปฏิบัติเป็นอย่างดี
4. ประชาชนในพื้นที่ตระหนักถึงภัยจากทุ่นระเบิด พร้อมให้ข้อมูลกับการส ารวจเป็นอย่างดี
5. การประสานการปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่อุทยานและอาสาสมัครทหารพรานเป็นไปอย่างดีและได้รับการ สนับสนุนที่พัก การน าทาง ตามความเหมาะสม

งาน/ขั้นตอนที่ท าได้ไม่ดี

1. การส ารวจพื้นที่ทางกายภาพมีความลาชำเนื่องจากพื้นที่ SHA 297-01 เป็นพื้นที่ที่เข้าถึงได้ยาก มีความสูง ชันค่อนข้างมาก เส้นทางการเข้าสู่พื้นที่ฯ ครั้งแรกไม่สามารถเข้าได้ จ าเป็นต้องเปลี่ยนเส้นทางใหม่ซึ่งมีระยะห่าง จากที่พักออกไปค่อนข้างมาก
2. นายอ าเภอบ่อไร่ ยังไม่มั่นใจในพื้นที่ที่ นปท.ทร.ฯ ยกเลิก/ปรับลด เนื่องจากมีร่องรอยแถบขาว-แดง ปรากฏให้เห็นอยู่ ท าให้เกิดความรู้สึกอันตรายขึ้นในพื้นที่ และเคยตรวจพบทุ่นระเบิดภายหลังจากที่ นปท.ทร.ฯ

ขอยกเลิกพื้นที่และมีการส่งมอบพื้นที่แล้ว

3. การแจ้งเตือน/ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานราชการในพื้นที่ยังไม่ทั่วถึง บางหน่วยยังไม่เข้าใจวิธีการปฏิบัติงานของ นปท.ทร.ฯ
อุปสรรค/ข้อจ ากัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน
1. พื้นที่ปฏิบัติงานมีช้างป่าออกหากิน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน เกิดความล่าช้า 2. พื้นที่มีความลาดชันสูง ยากในการเข้าถึง 3. ปัญหาแมลงและสัตว์มีพิษ (ทาก / ต่อ / แตน) 4. เครื่องตรวจหาพิกัดดาวเทียม (GPS) มีสภาพเก่า และจำนวนน้อย 5. พื้นที่บางส่วนยังไม่มีความชัดเจนด้านเขตแดน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกัมพูชาขัดขวางการปฏิบัติงาน 6. เจ้าหน้าที่สำรวจบางคนมีอายุมาก มีข้อจำกัดในการเดินทางในป่าภูเขา
ประเด็นที่ได้เรียนรู้
1. ต้องศึกษาเส้นทางการสำรวจทางกายภาพจากแหล่งข่าวต่าง ๆ ให้ดี ว่าสามารถเข้าถึงพื้นที่เป้าหมายได้ 2. เจ้าหน้าที่ฝ่ายกัมพูชาไม่ยึดถือข้อตกลงในการห้ามดำเนินการใด ๆ ในพื้นที่ที่ยังไม่ชัดเจนด้านเขตแดน มีการปรับเปลี่ยนภูมิประเทศ และทำถนนบริเวณติดแนวเขตแดนและลุกล้ำเข้ามาในประเทศไทยบางพื้นที่
ข้อปฏิบัติในการท างานครั้งต่อไป
1. ต้องศึกษาพื้นที่โดยการสำรวจข้อมูลและลาดตระเวนในแผนที่ให้ดีก่อนปฏิบัติงาน 2. เตรียมอุปกรณ์ป้องกันและการรักษาสัตว์มีพิษให้เพียงพอ 3. ดำเนินการจัดหาเครื่องตรวจหาพิกัดดาวเทียมเพิ่มเติม หรือแสวงเครื่องจากโทรศัพท์มือถือ 4. สร้างความสัมพันธ์อันดีกับเจ้าที่ฝ่ายกัมพูชาและชี้แจงให้ทราบถึงความจำเป็นในการเก็บกู้ทุ่นระเบิด 5. พิจารณาบรรจุเจ้าหน้าที่สำรวจที่มีสภาพร่างกายแข็งแรงเป็นอันดับแรกก่อน

น.ท. หน.ส่วนแผนงานฯ

การแบ่งปันความรู้ด้วยบทเรียนหนึ่งประเด็น

Knowledge Sharing by One Point Lesson (OPL)

หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 2

หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรม กองทัพเรือ

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน

(After Action Review : AAR)

รายงานแนวปฏิบัติที่ดี

เรื่อง

“การวิเคราะห์และพัฒนา วิธีการ ค้นหา เก็บกู้ ทุ่นระเบิดที่วางทับซ่อน”

ทำเนียบผู้เชี่ยวชาญ

ภาพประกอบการเก็บกู้ทุ่นระเบิดผิดรูป

คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดการความรู้

รวมรูปภาพการปฏิบัติงาน
และการจัดการความรู้ของ
หน่วย

องค์ความรู้สนับสนุนแบบรายงานแนวปฏิบัติที่ดี

เอกสารการจัดการความรู้

เรื่อง

การวิเคราะห์และพัฒนา วิธีการ ค้นหา เก็บกู้

ทุ่นระเบิดที่วางทับซ้อน

หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมกองทัพเรือ

หน่วยปฏิบัติการทุ่นระเบิดด้านมนุษยธรรมที่ 2

ปี พ.ศ. 2565

นปท.ทร.นปท/๒.

ตู้ ปณ.๒๒ ปณจ.โป่งน้ำร้อน

บ.พญากำพุช ต.โป่งน้ำร้อน อโป่งน้ำร้อน. จวจันทบุรี. ๒๒๑๔๐

โทร. 039 - 387263 37428 37429